

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ АКРЕДИТАЦИОНОГ ТЕЛА СРБИЈЕ
ЗА 2020. ГОДИНУ**

Београд, 2021. године

Скраћенице:

АТС - Акредитационо тело Србије

АТ - Акредитационо тело

ТОУ - Тело за оцењивање усаглашености

IAF - Међународни форум за акредитацију

ILAC – Међународна организација за акредитацију лабораторија

IAF MLA/ILAC MRA - Споразум о међусобном признавању еквивалентности система акредитације у оквиру IAF-а/ILAC-а

EA - Европска организација за акредитацију

EA MAC - Савет за мултилатералне споразуме EA

EA BLa/MLA - Билатерални/мултилатерални споразум о међусобном признавању еквивалентности система акредитације у оквиру EA

EA GA - Генерална скупштина EA

EK - Европска комисија

ISO - Међународна организација за стандардизацију

IEC - Међународна електротехничка комисија

ИК - Инфраструктура квалитета

УО - Управни одбор АТС-а

СА - Савет за акредитацију АТС-а

НО - Надзорни одбор АТС-а

ЛИ - Лабораторија за испитивање

ЛЕ - Лабораторија за еталонирање

МЛ - Медицинска лабораторија

КТ - Контролно тело

СТСМ - Сертификационо тело за сертификацију система менаџмента

СТСП - Сертификационо тело за сертификацију производа

СТСО - Сертификационо тело за сертификацију особа

ПТП – провајдери за испитивање оспособљености

ИСС - Институт за стандардизацију Србије

НАН - Национално акредитационо тело Мађарске

КИО - Комисија за избор и праћење перформанси оцењивача и техничких експерата

Садржај

УВОДНА РЕЧ ВД ДИРЕКТОРА АТС-а	4
РАД ОРГАНА И ТЕЛА АТС-а	6
РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА АКРЕДИТАЦИЈЕ	7
ИЗМЕНЕ ДОКУМЕНАТА СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА	12
МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ	14
ПРОМОЦИЈА АКРЕДИТАЦИЈЕ	15
ЗАПОСЛЕНИ И ОЦЕЊИВАЧИ АТС-а	17
РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА	19
АНКЕТА АТС-а	20
ЦИЉЕВИ АТС-а	20

Уводна реч в.д. директора АТС-а

Годину за нама обележили су многобројни изазови које је пред нас поставила пандемија болести COVID-19 изменивши у многоне радно окружење и животне околности, натеравши нас да се истима у кратком року прилагодимо.

У складу са наведеним Акредитационо тело Србије (АТС) је на самом почетку пандемије уложило велике напоре како би се омогућило неометано одвијање процеса рада и у измењеним околностима. На основу анализа ризика које су кроз програме оцењивања урађене за свако акредитовано тело за оцењивање усаглашености, АТС је у условима ванредне ситуације, а и након укидање исте, одржао континуитет својих активности предлажући својим клијентима начине оцењивања које је наведена анализа ризика показала могућим. Како би се планиране радне активности неометано одвијале АТС је већ почетком пандемије своје пословање унапредио применом “Cisco Webex Meetings” платформе која је омогућила несметано одвијање процеса рада, што подразумева реализацију оцењивања са удаљености, одржавање радних састанака запослених, одржавање састанака тела и органа АТС-а, Комисије за жалбе, обука.

2020. година ће остати упамћена и по одлуци Савета за мултилатералне споразуме ЕА (ЕА МАС комитет) од 26. маја 2020. године о успешном преласку АТС-а на рад према новом издању стандарда ISO/IEC 17011:2017 као и успешном и интезивном наставку активности везано за оцењивање лабораторија у сврху преласка на ново издање стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017.

Управни одбор (УО) је, заједно са Саветом за акредитацију (СА), у 2020. години размотрио и усвојио сва потребна техничка, стручна и финансијска документа и донео низ одлука којима се подржавају активности АТС-а као и оне које се односе на проширење области деловања.

АТС је, као и претходних година, радио на промоцији акредитације и активно учествовао у регионалним и другим међународним конференцијама које су услед епидемиолошке ситуације реализоване са удаљености. И у овој години наставило са радом на одржавању успешне сарадње и комуникације са ресорним и осталим министарствима, државним органима и другим релевантним институцијама. Представници АТС-а су и током ове специфичне године наставили активно да учествују у раду комитета и састанака у организацији Европске организације за акредитацију (ЕА) као и у колегијалним оцењивањима других акредитационих тела. АТС је, и током 2020. године, наставио рад на изградњи добрих односа и сарадње са другим акредитационим телима, па је тако крајем новембра 2020. године угостио генералног директора Акредитационог тела Мађарске

(НАН). Том приликом потписан је Акциони план за 2021. годину везано за спровођење Меморандума о разумевању између НАН-а и АТС-а, потписаног у децембру 2017. године.

И у овим измењеним околностима 9. јуна 2020. године у Клубу посланика у Београду, АТС је наставио традицију и организовао прославу поводом обележавања Светског дана акредитације у складу са околностима које је омогућила тадашња епидемиолошка ситуација. Овом прославом је уједно обележен и Дан акредитације у Републици Србији. Тема Светског дана акредитације, коју су заједнички установили ИЛАС (Међународна организација за акредитацију лабораторија) и IAF (Међународни форум за акредитацију), ради промоције вредности акредитације била је: “Акредитација – унапређује безбедност хране.“ Овом свечаном скупу присуствовали су представници Владе Републике Србије као и других државних институција и универзитета, чланови органа и тела АТС-а, као и колеге и пријатељи из других акредитационих тела.

Нажалост, АТС, као и многе друге, нису мимоишла и тужна дешавања и губици изазвани пандемијом вируса корона, па се тако и АТС у претходном периоду суочио са губицима драгих колега и сарадника чији ће допринос и рад заувек остати запамћени и уткани у темеље АТС-а.

Уз квалитетну визију и мисију АТС ће настојати да током 2021. године настави са унапређењем свог пословања и система акредитације у Републици Србији, одржи постојеће акредитације и ради на увећању броја компетентних тела за оцењивање усаглашености (ТОУ). Током 2021. године АТС очекује много важних активности међу којима је најзначајније колегијално оцењивање од стране ЕА заказано за новембар 2021. године. У оквиру овог оцењивања АТС ће покушати да оправда очекивања својих клијената и привреде Републике Србије и одржи постојеће мултилатералне споразуме као и да прошири обим својих активности које ови споразуми покривају.

Захваљујем се свим колегама у АТС-у, члановима УО и члановима других тела и органа АТС-а, свим оцењивачима и техничким експертима, представницима министарстава, струковним удружењима, акредитованим ТОУ, и представницима свих институција које сарађују са нама, на разумевању, толеранцији и пожртвованом раду у овој тешкој и изазовној епидемиолошкој ситуацији кроз коју пролазимо са циљем да из кризе изађемо јачи, стабилнији, оправдавајући наш поуздан систем рада и поверење које имамо као институција.

Било би нам драго да Извештај за 2020. годину прочитате са великом пажњом и будете слободни за сваку сугестију и предлог који су за нас од великог значаја и доприносе да заједничким снагама унапредимо наше пословање.

С поштовањем,
проф. др Ацо Јанићијевић
в.д. директора АТС-а

1. РАД ОРГАНА И ТЕЛА АТС-а

1.1 Управни одбор

Управни одбор (УО) је током 2020. године одржао 5 седница, од којих једну са заседањем, а четири без заседања, електронским путем. На 18. седници од 24.02.2020. године УО је донео одлуку о усвајању извештаја о попису имовине и обавеза у АТС-у са стањем на дан 31.12.2019. године, одлуку о усвајању финансијског извештаја АТС-а за 2019. годину, одлуку о усвајању Извештаја о раду АТС-а за 2019. годину. Такође, дао је сагласност на закључење споразума са акредитационим телима Грчке и Словачке.

На 19. електронској седници од 16.04.2020. године УО је извршио анализу финансијског стања за прва 3 месеца 2020. године и примио информацију о раду АТС-а у условима ванредног стања.

На 20. седници од 10.07.2020. године УО је извршио анализу финансијског стања АТС-а за прво полугодиште 2020. године и примио информацију о раду АТС-а у условима поновног ширења епидемије вирусом корона.

На 21. седници од 09.11.2020. године УО је извршио анализу финансијског стања АТС-а за период до 31.10.2020. године, дао је сагласност на Правилник о организацији и систематизацији радних места у АТС-у и донео одлуку о критеријумима за утврђивање висине зарада запослених.

На 22. седници од 23.12.2020. године УО је донео Програм рада са Финансијским планом АТС за 2021. годину.

1.2 Надзорни одбор

Током 2020. године Надзорни одбор (НО) одржао је 3 седнице, две са заседањем и једну електронским путем. На 11. седници са заседањем од 29.05.2020. године НО је сачинио и усвојио Извештај о надзору над законитошћу рада и финансијском пословању АТС-а за 2019. годину, који је доставио оснивачу. На 12. седници са заседањем од 21.08.2020. године НО је извршио допуну Извештаја о надзору над законитошћу рада и финансијском пословању АТС-а за 2019. годину, који је доставио оснивачу. На 13. седници од 24.12.2020. године НО је извршио анализу финансијског пословања за период јануар-новембар 2020. године.

1.2 Савет за акредитацију

Током 2020. године Савет за акредитацију (СА) одржао је две електронске седнице и једну седницу са заседањем. На 12. (електронској) седници одржаној од 28. - 29.04.2020. године СА АТС је примио информацију о акредитацији тела за оцењивање усаглашености биогорива и биотечности у складу са Правилником о техничким и другим захтевима за биогорива и биотечности (Сл.гласник РС, бр.73/19), примио информацију о продужењу транзиционог периода за прелазак за сертификациона тела која нуде сертификацију према ISO 45001:2018 и ISO 22000:2018, и дао мишљење у вези предлога активности у вези акредитације тела за оцењивање усаглашености течних горива нафтног порекла („Сл. гласник РС“, бр.111/15, 106/16, 60/17, 117/17, 120/17-ис., 50/18, 101/18, 93/19) и течног нафтног гаса према Правилнику о техничким и другим захтевима за течни нафтни гас

(„Сл. гласник РС“, бр. 97/10,123/12, 63/13). На 13. седници одржаној са заседањем 03.06.2020. године СА АТC-а примио је информацију о документу ПЛАС-Р15:05/2020 и дао је мишљење о шеми сертификације особа категорија „Интерни проверавач за лабораторије за испитивање и еталонирање према SRPS ISO/IEC 17025:2006/SRPS ISO/IEC 17025:2017“. На 14. (електронској) седници одржаној 24.11.2020. године СА АТC-а је дао мишљење на документ Политика непристрасности АТC-а (укључујући и Анализу ризика по непристрасност), примио је информацију о стању преласка лабораторија за испитивање/лабораторија за еталонирање на стандард SRPS ISO/IEC 17025:2017, примио је информацију о активностима везаним за транзициони период за стандард ISO/IEC 27006:2015 AMD 1:2020, примио је информацију о активностима које предузима АТC у вези са дефинисаним задацима проистеклим из закључака и предлога техничких комитета АТC-а и примио је информацију о транзиционим периодима за примену нових верзија стандарда и докумената ЕА и IAF са обавезујућом применом.

1.4 Технички комитети

Дана 03.06.2020. одржани су састанци сталних техничких комитета за контролна тела, лабораторије и сертификациона тела. Састанци су одржани на даљину коришћењем *Cisco Webex Meetings* апликације. На састанцима сталних техничких комитета чланови су упознати са изменама одређених докумената разматрана је потреба за одржавањем појединих интерних упутстава АТC-а и дата су мишљења везано за поступања у одређеним областима оцењивања усаглашености.

1.5 Комисија за жалбе

Комисија за жалбе одржала је 7 седница на којима је разматрала 5 поднетих жалби у 2020. години, од којих су 2 жалбе усвојене а 3 жалбе одбијене, а по пресуди Управног суда поново је разматрала 2 жалбе, једну из 2017. године и једну из 2018. године и обе жалбе је одбила.

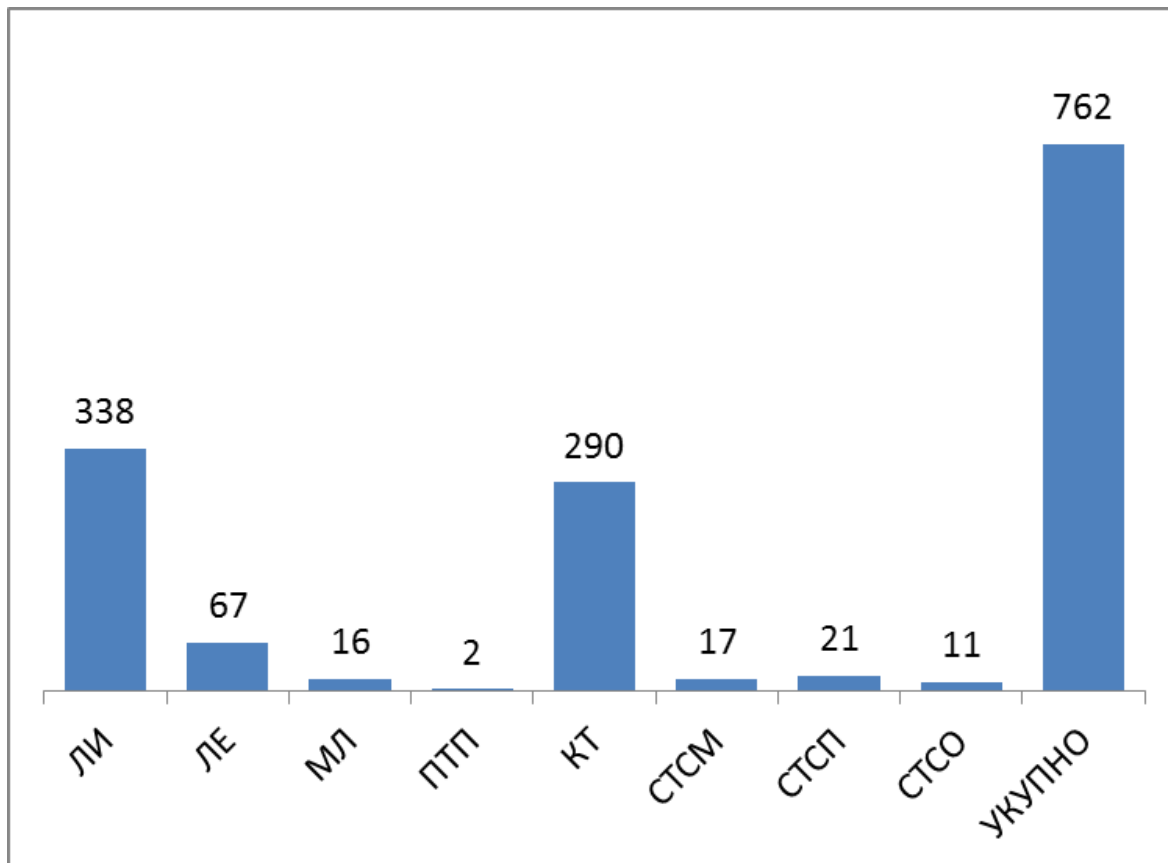
2. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА АКРЕДИТАЦИЈЕ

На крају 2020. године (закључно са 31.12.2020.) АТC је обављао активности у процесу акредитације на укупно 762 активних предмета (акредитованих на крају године + у поступку на крају године). У односу на 2019. годину, број активних предмета смањен је за 0,5 %.

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Број предмета	424	506	586	617	617	625	625	621	720	741	766	762
Повећање/ смањење броја	-	19,3 %	15,8 %	5,3%	-	1,3%	/	- 0,64 %	15,9 %	2,92 %	3,4 %	- 0,5 %

Табела 1: преглед броја активних предмета за период 2009-2020.

На слици 1 види се укупан број активних предмета према врсти акредитације на крају 2020. године.

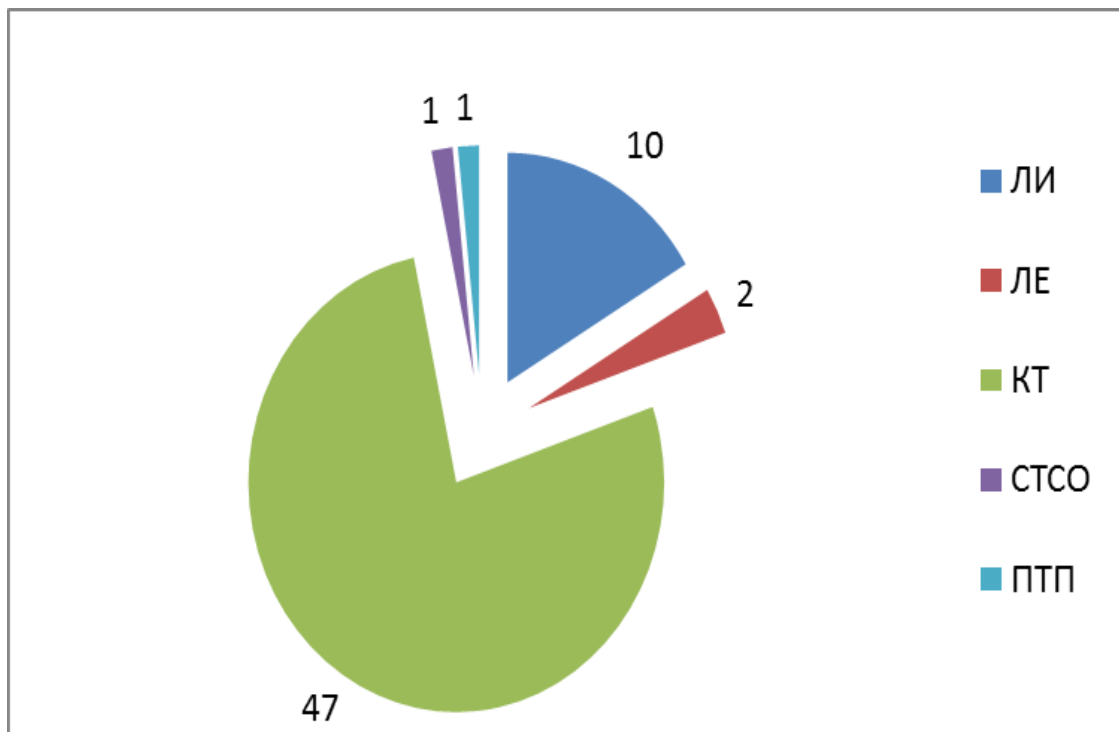
Слика 1: укупан број активних предмета према врсти акредитације на крају 2020. године

Током 2020 године, АТС је донео укупно 574 одлука и закључака, од тога, 516 одлука о акредитацији (додели акредитације, одржавању акредитације, обнављању акредитације, проширењу обима акредитације, преласцима на нова издања стандарда, смањењу обима акредитације, суспензији акредитације, повлачењу акредитације, итд.) и 58 закључака.

Током 2020. године додељено је укупно 61 нових акредитација телима за оцењивање усаглашености, а након реализованих почетних оцењивања и додељено је и 2 нове акредитације након истека сертификата о акредитацији. Укупан број додељених акредитација према врсти акредитације је следећи: ЛИ - 10, ЛЕ – 2, ПТП – 1, КТ – 47, СТСО – 1 (Слика 2).

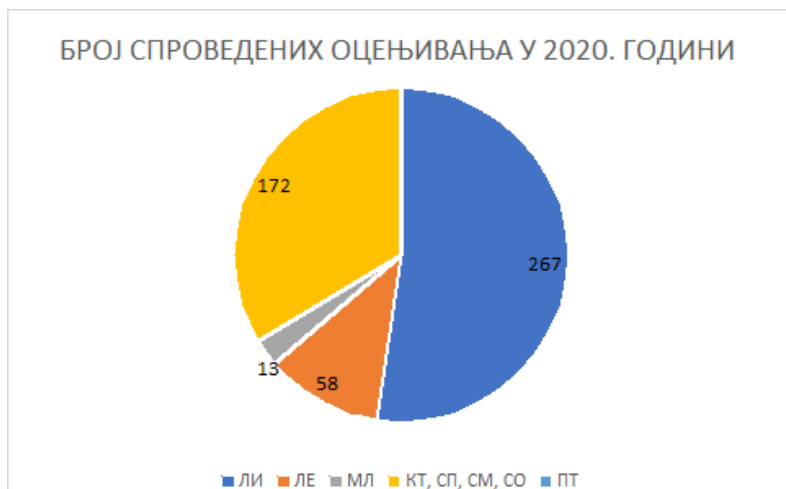
Током 2020. године формирано је укупно 266 комисија за акредитацију – именованих на укупно 102 Листе за именовање комисија за акредитацију.

У Регистру експерата за одлучивање о акредитацији од 22.11.2018. укупно је 105 чланова секторских комитета (експерата за одлучивање).

Слика 2: број додељених акредитација према врсти акредитације у току 2020. године

У области Противпожарне заштите (ППЗ) од укупно пријављених 172 ТОУ акредитовано је 159, док је од преосталих неакредитованих ТОУ у области ППЗ-а остало њих 5 активних, чија се додела акредитације очекује у 2021. години.

Слика 3: број оцењивања у 2020. години према врсти акредитације

У 2020. години било је укупно 510 оцењивања (72% планираних), од тога 257 на локацији, 208 другим техникама и 45 комбинованих оцењивања.

Слика 4: број техника спроведених оцењивања у 2020. години

Укупан број акредитованих ТОУ закључно са 31. децембром 2020. године је 728. У табели 2 приказан је укупан број акредитованих ТОУ према врсти акредитације.

Врста акредитованог ТОУ	Број
Лабораторије за испитивање SRPS ISO/IEC 17025:2006 / SRPS ISO/IEC 17025:2017	322
Лабораторије за еталонирање SRPS ISO/IEC 17025:2006 / SRPS ISO/IEC 17025:2017	65
Медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014	15
Сертификациона тела за сертификацију производа SRPS EN ISO/IEC 17065:2016	21
Контролна тела SRPS ISO/IEC 17020:2012	280
Сертификациона тела за сертификацију система менаџмента SRPS ISO/IEC 17021-1:2015	16
Сертификациона тела за сертификацију особа SRPS ISO/IEC 17024:2012	7
Провајдери за испитивање оспособљености SRPS ISO/IEC 17043:2011	2
Укупно:	728

Табела 2: број акредитованих ТОУ на дан 31. децембар 2020. године

Реализацијом досадашњих активности у вези преласка на нову верзију стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, АТЦ је показао да је на време започео са активностима у вези транзиције што је у случају лабораторија изузетно значајно имајући у виду њихов број као и да је дао довољно простора свим лабораторијама да се припреме за прелазак, да је омогућио по минимум два редовна оцењивања свакој лабораторији да буде оцењена у сврху преласка, да је реорганизовао активности сходно ограничењима која су последица пандемије и да ће завршетком преосталих оцењивања омогућити завршетак и свих преосталих активности, у потпуности, на време. односно да ће знатно пре 01.06.2021. године све акредитоване лабораторије имати акредитацију према новом издању стандарда.

Укупан број оцењивања током 2020. године у којима су оцењени преласци:

2020.	ЛИ	ЛЕ	Укупно
Оцењивања у којима су оцењени преласци:	113	25	138

Број донетих одлука за прелазак на ново издање стандарда (2019. и 2020.):

	ЛИ	ЛЕ	Укупно
Укупан број донетих одлука у вези преласка:	272	57	329

Број предмета где су реализована оцењивања, али су поступци у току - још увек није донета одлука о преласку:

	ЛИ	ЛЕ	Укупно
Поступци у току:	39	5	44

Обављена су сва оцењивања у сврху преласка за ЛЕ, а за ЛИ се очекују још 2 оцењивања током 2021. године.

Сви преласци ће бити реализовани пре датог рока.

Успешна транзиција на ново издање стандарда ISO/IEC 17011:2017

Савет за мултилатералне споразуме ЕА (ЕА МАС комитет) је 26. маја 2020. године донео Одлуку којим се потврђује успешан прелазак АТС-а на ново издање стандарда ISO/IEC 17011:2017. Одлука је донета онлајн гласањем на основу документационог оцењивања, Извештаја о самооцењивању АТС-а. Следеће оцењивање је планирано за новембар 2021. године.

Транзициони период за стандарде ISO 45001:2018 и ISO 22000:2018

Због тренутне ситуације изазване пандемијом COVID-19, Међународни форум за акредитацију (IAF) је продужио све транзиционе периоде за прелазак на нове верзије стандарда за 6 месеци, те су транзициони периоди сада следећи:

ISO 45001:2018 – 30.09.2021.

ISO 22000:2018 – 31.12.2021.

IAF и даље препоручује да се провере у сврху транзиције могу обавити користећи технике оцењивања са удаљености.

Транзициони период за стандард ISO/IEC 27006: 2015 AMD 1: 2020

Генерална скупштина IAF-а је, на основу препоруке Техничког комитета, одлучила је да транзициони период за стандард ISO/IEC 27006: 2015 AMD 1: 2020 - Информационе технологије - Технике безбедности - Захтеви за тела која обављају проверу и сертификацију система менаџмента безбедношћу информација - Измена 1, буде две године од последњег дана месеца објављивања измењеног стандарда (март 2022. године).

3. ИЗМЕНЕ ДОКУМЕНТА СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА

3.1 Документа система менаџмента

Усвојена су измењена Правила АТС-ПА05, Правила прекограничне акредитације; Правила АТС-ПА05 су усаглашена са обавезујућим документом ЕА-2/13 М:2019, ЕА Cross Border Accreditation Policy and Procedure for Cross Border Cooperation between ЕА Members.

Усвојено је измењено Упутство АТС-УП28, Акредитација флексибилног обима; документ је усаглашен са обавезујућим документом ЕА-2/15 М:2019, ЕА Requirements for the Accreditation of Flexible Scope.

Израђено је Упутство АТС-УП41, Вредновање шема за оцењивање усаглашености; Ово упутство се примењује за вредновање шема за оцењивање усаглашености са циљем утврђивања њихове погодности за намеравано коришћење и акредитацију.

Израђен је документ АТС-УП42, Смернице за примену ISO/IEC 17020 који представља превод документа ILAC-P15:05/2020: Application of ISO/IEC 17020:2012 for the Accreditation of Inspection Bodies, који садржи критеријуме за акредитацију контролних тела.

Усвојена је измена Правила АТС-ПА04, Правила за коришћење симбола акредитације, позивање на акредитацију и позивање на статус АТС-а као потписника ЕА MLA, ILAC MRA и IAF MLA споразума. Правила су усаглашена са ЕА-3/01 М:2019 и ILAC-P8:03/2019, документима са обавезујућом применом.

Усвојена је измена обрасца Контролна листа за оцењавање сертификационих тела за системе менаџмента а из разлога усаглашавања са обавезујућим документом ISO/IEC 27006 Amd 1 2020.

Измењена документа:

- АТС-ПК 05, Пословник о раду КА,
- АТС-ПА08, Области активности АТС-а,
- АТС-УП01, Листа која садржи захтеве за акредитацију,
- АТС-УП17, Оцењивање СТСМ.

Усвојен образац:

Програм оцењивања којим се дефинишу активности које спроводи АТС у циклусу акредитације за свако акредитовано ТООУ понаособ.

3.3 Комисија за избор и праћење оцењивача и техничких експерата (КИО)

На основу детаљне анализе спровођења активности Комисије из претходног периода, 11.12.2019. године дефинисани су приоритети рада исте у наредном периоду, односно током 2020. Године. Том приликом дефинисани су и нивои приоритета од 1 до 3 (највиши ниво - ниво број 1), а узимајући у обзир да су све активности међусобно повезане, наведени нивои приоритета управо указују на распоред реализације планираних активности у исказаном периоду.

Задатак Комисије је да све издвојене кључне активности реализују у задатом року.

НИВО 1:

1. измена регистра,
2. реализација плана праћења перформанси оцењивача 2018-2020 и формирање плана. 2021-2023

НИВО 2:

1. реализација праћења кандидата за оцењиваче,
2. активности КИО.

НИВО 3:

1. анализа запажања,
2. преиспитивање пријава за оцењиваче и техничке експерте,
3. нови оцењивачи,
4. ажурирање досијеа.

Комисија за избор и праћење перформанси оцењивача и техничких експерата, ажурно води у складу са својим активностима а према процедури АТС-ПР02, следеће евиденције од важности:

- мониторинг - План праћења,
- евиденција избора лица – подносиоца пријаве,
- прелиминарна листа кандидата за обуку и информативни семинар,
- евиденција кандидата за осведочење,
- евиденција кандидата за техничке експерте за осведочење,
- АКТИВНОСТИ – листа покренутих МЕРА у поступку праћења учесника у процесу оцењивања,
- дескрипције,
- ангажованост оцењивача - Одељење КТ СТ,
- ангажованост Оцењивача - Одељење Лаб.

4. МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ

4.1 Сарадња са другим акредитационим телима

На основу раније склопљених споразума о сарадњи, АТС је у 2020. години учествовао у следећим активностима:

- билатерална сарадња са акредитационим телима

У периоду од 23. до 27. новембра 2020. године АТС је био домаћин г. Miklós Devecz-у, генералном директору НАН-а (Националног акредитационог тела Мађарске) и том приликом одржани су билатерални састанци два акредитациона тела. Најважнија активност у току прва два дана састанака је усаглашавање и потписивање Акционог плана за 2021. годину, за спровођење Меморандума о разумевању између НАН-а и АТС-а, потписаног у децембру 2017. године.

4.2 Активности у оквиру међународних пројеката

У 2020. години АТС је учествовао у реализацији започетних активности у оквиру следећих пројеката:

1. „EU for Serbia – Support for Safer Products - Strengthening Capacities of National Quality Infrastructure and Market Surveillance Authorities“ (ИПА 2017);
2. “Regional Consultancy Fund for Quality Infrastructure – South East Europe” (РТВ);
3. Успостављање и јачање капацитета тела за оцењивање усаглашености производа са Директивом о енергетском означавању производа 2010/30/ ЕУ и Екодизајн директивом 2009/125/EZ (EU4Energy Labelling and Ecodesign).

4.3 Учествовање у раду међународних организација

Активно учешће представника АТС-а у раду радних тела ЕА, ИЛАС-а и ИАФ-а (Генералне скупштине, техничких комитета и одговарајућих радних група) доприноси унапређењу система менаџмента и јачању улоге АТС-а у европској и међународним организацијама за акредитацију. То доприноси унапређењу система инфраструктуре квалитета у Републици Србији. Представници АТС-а су и током 2020. године учествовали на састанцима поменутих радних тела који се по правилу реализују два пута годишње.

Током 2020. године одржане су 45. и 46. Генерална скупштина ЕА у чијем раду су учествовали и представници АТС-а. Током заседања Генерална скупштина доноси, као орган који усваја стратегију и генералне политике на нивоу ЕА, резолуције које су значајне за рад свих акредитационих тела потписница мултилатералних споразума о међусобном признавању акредитације (ЕА МЛА).

У оквиру сарадње са ЕА током 2020. године, представници АТС-а су учествовали и у раду Комитета за сертификациона тела (ЕА СС) и Комитета за контролна тела (ЕА ИС), Комитета за лабораторије (ЕА ЛС), Савета за мултилатералне споразуме (ЕА МАС), Хоризонталног комитета (ЕА ННС) и састанка Радне групе у сектору за медицину (ЕА ЛС Health Care Laboratory Medicine).

Представници АТС-а су, такође, учествовали и у колегијалним оцењивањима других АТ.

5. ПРОМОЦИЈА АКРЕДИТАЦИЈЕ

5.1 Светски дан акредитације

АТС је организовао 9. јуна у Клубу посланика у Београду, прославу поводом обележавања Светског дана акредитације који се широм планете прославља већ дужи низ година на тај дан. Пажња је била посвећена и Дану акредитације у Републици Србији који се обележава 28. јуна, по дану када је пре тачно 20 година АТС издао први сертификат о акредитацији.

Тема овогодишњег Светског дана акредитације који су заједнички установили ИЛАС и IAF ради промоције вредности акредитације је: Акредитација – унапређује безбедност хране. Ова тема фокусира се на то како акредитација подржава безбедност хране, јачајући поверење потрошача, добављача, купаца и осталих субјеката у ланцу хране. Овог пута се истиче значај акредитације у области безбедности хране, наглашавајући како акредитација обезбеђује компетентне и непристрасне услуге контролисања, сертификације и испитивања у свим деловима локалних, националних и међународних ланаца хране, узимајући у обзир и то да акредитација подржава циљеве одрживог развоја Уједињених нација, а међу њима посебно циљ - добро здравље.

Као и ранијих година, овај дан је био посвећен свим акредитованим телима за оцењивање усаглашености, оцењивачима и експертима, запосленима АТС-а и осталим чиниоцима света акредитације без чијег преданог, компетентног и одговорног рада не би било могуће стати на пут овој пошасту која је задесила целу планету.

Свечаности у Клубу посланика присуствовали су представници државних институција и универзитета, чланови органа и тела АТС-а и чланови техничких комитета АТС-а.

В.д. помоћника министра привреде, Александар Старчевић, обратио се присутнима испред Сектора за квалитет и безбедност производа Министарства привреде и том приликом говорио је о улози Министарства привреде као координатора за техничке прописе и органа надлежног за креирање стратегије и спровођење политике развоја стандардизације, акредитације и метрологије.

Присутнима се обратио и министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић који је поздравио овај скуп у име Владе Републике Србије и нагласио важност сарадње АТС-а како са овим тако и са осталим министарствима у раду на доношењу стандарда као и закона у различитим областима у којима и акредитација има своју улогу.

В.д. директора АТС-а проф. др Ацо Јанићијевић говорио је о активностима АТС-а у протеклом периоду, кључним тачкама у развоју система акредитације у протекле 22 године постојања и рада АТС-а, шемама акредитације, међународној сарадњи као и о плановима АТС-а за наредни период.

Посебна пажња указана је првим акредитованим телима која су пре тачно 20 година добила први сертификат о акредитацији који је издао АТС. То су Квалитет ад Ниш и North Control д.о.о. Суботица. Њиховим представницима, Владимиру Вукашиновићу, директору Квалитета ад Ниш и др Слободану Гајину, председнику и генералном директору North Control д.о.о. Суботица, проф. др Ацо Јанићијевић уручио је захвалнице поводом обележавања 20 година од додељивања прве акредитације - 28. јуна 2000. године, 22 године од оснивања АТС-а и Светског дана акредитације – 9. јун.

5.2 Сарадња са министарствима, другим државним органима и институцијама из области квалитета – оцењивања усаглашености

Током 2020. године се одвијала сарадња са министарствима, другим државним органима и институцијама из области квалитета – оцењивања усаглашености, по следећим питањима:

- акредитација за потребе именовања/овлашћивања ТООУ;
- учешће представника АТС-а у комисијама/радним групама за именовање/овлашћивање ТООУ, као и у радним групама за израду техничких прописа и сл.;
- сарадња у оквиру система за инфраструктуру квалитета (Министарство привреде), ради остваривања законске улоге Министарства у управном надзору над радом АТС-а. Такође и сарадња на реализацији Стратегије развоја инфраструктуре квалитета за период од 2015-2020. године и Акционог плана за хармонизовано подручје за Поглавље 1 у процесу преговарања ради приступања Републике Србије у Европску унију;
- учешће представника АТС-а у раду комисија ИСС-а за доношење српских стандарда (комисија CASCO и др.);
- сарадња у оквиру пројеката подршке развоја инфраструктуре квалитета и техничког законодавства Републике Србије и усклађивања са законодавством Европске уније;
- сарадња са Фондацијом за културу квалитета и изврсност (FCQE), учешћем на семинарима и кроз друге видове од заједничког интереса;
- сарадња са Асоцијацијом за квалитет и стандардизацију Србије кроз учешће на семинарима;
- сарадња са асоцијацијама потрошача.

5.3 Транспарентност у раду

АТС наставља да ради на даљем обезбеђењу транспарентности у раду и доступности потребних информација, докумената и обавештења. Узимајући то у обзир током претходне године је креиран нови вебсајт АТС-а и редовно се ажурирају информације у складу са изменама докумената система менаџмента АТС-а, исказаним потребама акредитованих ТООУ и изменама прописа одговарајућих министарстава. Током пандемије корона вируса, АТС је редовно на свом сајту обавештавао клијенте о променама у начину рада запослених и осталим променама које се тичу послова АТС-а.

5.4 Електронско и штампано издање билтена АТС-а

АТС је током 2020. године издао три електронска билтена (од тога једно штампано издање). Намера АТС-а је да клијенти, акредитована ТОУ, будући подносиоци пријава односно заинтересовани клијенти, као и све заинтересоване стране буду на што бољи начин упознати са радом АТС-а, поступком акредитације и актуелним темама и новинама из области акредитације, стандардизације и метрологије у нашој земљи а и у свету.

Билтен АТС-а број 22. из априла 2020. године, настао је у специфичним околностима када се пандемија корона вируса ширила у пуном јеку читавом планетом. У оваквим околностима, АТС је максимално користио своје капацитете како се не би нарушила синергија његовог система. Тако да је у овом првом издању билтена за 2020. годину, писано о поступцима предвиђеним за управљање активностима оцењивања за време трајања ванредног стања, у зависности од врсте оцењивања.

Садржај наредног издања Билтена АТС-а, бр. 23, се односио на дешавања која су успела да се реализују упркос измењеним околностима пословања изазваним корона вирусом док је тема била фокусирана на ново издање документа ИЛАС Р15: 05/2020 као и на нову смерницу за примену стандарда ISO/IEC 17020, АТС-УП42 која је објављена након поменутог ИЛАС-овог документа.

Последње издање билтена у 2020. години било је посвећено недавно објављеном документу (ЕА) под називом ЕА-2/20 G:2020-Консултантске активности и независност тела за оцењивање усаглашености. Остале теме и новости не само из света акредитације већ и из света стандардизације и метрологије су свакако биле незаобилазни део сва три издања билтена у 2020. години.

6. ЗАПОСЛЕНИ И ОЦЕЊИВАЧИ АТС-а

6.1 Запослени

На крају 2020. године АТС је бројао 42 запослена (од тога 38 на неодређено време). Квалификациона структура запослених је: 5 доктора наука, 2 магистра, 8 мастера, 23 запослена са високом школском спремом, 2 запослена са вишом школском спремом и 2 запослена са средњом школском спремом.

Према Правилнику о организацији и систематизацији радних места у Акредитационом телу Србије из новембра 2020. године АТС је пројектован на 46 запослених на неодређено време по следећим организационим јединицама: Кабинет директора (6 запослених), Одељење за акредитацију лабораторија (15 запослених), Одељење за акредитацију контролних и сертификационих тела (15 запослених), Одељење за заједничке послове (10 запослених).

6.2 Оцењивачи

АТС у процесу акредитације ангажује оцењиваче и техничке експерте, који имају одговарајуће образовање, стручност и потребно искуство у областима које оцењују, односно када дају своје стручно мишљење. Професионална компетентност оцењивача и техничких експерата обезбеђује се кроз континуирано професионално усавршавање и едукацију, као и одговарајуће обуке у систему акредитације које организује АТС.

Према подацима доступним на дан 31.12.2020. године, констатовано је да је у Регистру оцењивача и техничких експерата АТС-а укупно 392 водећих оцењивача/техничких оцењивача и техничких експерата (интерних и екстерних, из земље и из иностранства).

Односно од укупно 392 оцењивача, постоји 622 статуса (један оцењивач може имати више активних статуса):

- 90 ВТ (водећи оцењивачи) или 132 статуса ВТ;
- 146 ТО (технички оцењивачи) или 166 статуса ТО и
- 242 ТЕ (техничких експерата) или 324 статуса ТЕ.

6.3 Реализација планираних обука

- **састанак са оцењивачима**

Током 2020. године реализован је „on-line“ састанак са оцењивачима за оцењивање контролних тела. Састанак је одржан 9. новембра 2020. године путем онлајн платформе.

Теме састанка су биле следеће:

- смернице за примену стандарда ISO/IEC 17020 (ИЛАС-Р15:05/2020) - АТС-УП42;
- модули оцењивања усаглашености (у складу са Одлуком бр. 768/2008/ЕЗ);
- извештавање, налази оцењивања (извор: записи са оцењивања: контролна листа, извештаји, листе налаза, белешке).
- **обуке запослених у АТС-у:**
 - ISO/IEC 17011:2017 / SRPS ISO/IEC 17011:2018 – Захтеви, 04.03.2020. године;
 - Програм оцењивања и реализација процеса акредитације 27.02.2020. године;
 - Обука за коришћење Cisco Webex Meetings сервиса, 06.08.2020. године;
 - Модул Ц (SRPS ISO/IEC 17011:2018), упознавање са: захтевима и практичном применом стандарда, планирањем, организовањем и извођењем интерне провере у складу за захтевима стандарда, идентификовањем, класификовањем и извештавањем о налазима интерне провере, 29-30.09.2020. године.

7. РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

Средства за рад националног акредитационог тела се обезбеђују: наплатом трошкова акредитације, из буџета Републике Србије и из других извора (у складу са чланом 13. Закона о акредитацији). Под наплатом трошкова акредитације подразумевају се средства из прихода која се остварују пружањем услуга корисницима у складу са Одлуком о висини трошкова акредитације. Потребна средства за рад АТС-а утврђују се Годишњим програмом рада АТС-а у складу са оснивачким актом. Износ средстава за рад АТС-а, која се обезбеђују из буџета Републике Србије, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину, укључујући и средства за чланарине АТС-а у европској и међународним организацијама за акредитацију. Под средствима из других извора подразумевају се поклони и донације и други приходи остварени у складу са законом.

Укупан приход АТС-а, остварен у 2020. години, износи 147.868 хиљада динара.

Приход је остварен:

- наплатом трошкова акредитације у износу од 133.399 хиљада динара;
- из буџета Републике Србије на основу пројектних активности за реализацију Плана и програма рада за 2020. годину (у даљем тексту: План), у износу од 14.191 хиљада динара;
- меморандумске ставке за рефундацију расхода (наплата боловања од министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Сектор за бригу о породици и социјалну заштиту) у износу од 278 хиљада динара.

ОСТВАРЕН ПРИХОД АТС-а У 2020. ГОДИНИ	
Наплата трошкова акредитације	133.399.000
Буџет Републике Србије	14.191.000
Меморандумске ставке за рефундацију расхода	278.000
Укупно:	147.868.000

Према завршном рачуну АТС за 2020. годину укупни расходи и издаци износе 150.881 хиљада динара. На основу Биланса прихода и расхода извршена је подела на пет група расхода и то: а) расходи за запослене у износу од 88.487 хиљада динара, б) коришћење услуга и роба у износу од 58.090 хиљада динара, в) чланарине међународним организацијама у износу од 2.807 хиљада динара, г) порези, обавезне таксе у износу од 387 хиљада динара и д) издаци за нефинансијску имовину у износу од 1.110 хиљада динара.

РАСХОДИ АТС-а У 2020. ГОДИНИ	
Расходи за запослене	88.487.000
Коришћење услуга и роба	58.090.000
Чланарине међународним организацијама	2.807.000
Порези, обавезне таксе	387.000
Издаци за нефинансијску имовину	1.110.000
Укупно:	150.881.000

8. АНКЕТА АТС-а

Услед околности изазваних пандемијом корона вируса дошло је, нажалост, до одређених померања у појединим активностима међу којима је и активност слања Упитника ради испитивања задовољства корисника услуга које пружа АТС. Поред информација које АТС прикупља анализом резултата добијених попуњавањем Упитника, АТС ослушкује потребе и задовољство корисника својих услуга свакодневном комуникацијом са њима.

Слањем наведеног Упитника АТС има за циљ да на основу исказаног степена задовољства кроз одговоре акредитованих ТОУ као и кроз дата мишљења, предлоге, сугестије као и примедбе унапреди свој рад и услуге на обострано задовољство.

Упитником АТС прикупља информације у вези задовољства корисника са информацијама које корисници добијају у вези рада АТС, начинима комуникације, ефикасности у решавању техничких питања од стране запослених као и административних и финансијских питања, брзином реаговања АТС на захтеве ТОУ, професионалности и стручности запослених, садржајем и темама скупова и активностима АТС на промоцији акредитације у текућој години и др.

АТС је наставио активности на прикупљању информација у вези реализованих оцењивања путем посебног обрасца *Оцена спроведеног оцењивања (АТС-ПП09-002)* како би се унапредио рад тимова за оцењивање АТС-а, повећала ефикасност њиховог рада и уједначили ставови оцењивача у поступцима оцењивања. На овај начин акредитована ТОУ могу да, непосредно после оцењивања или завршеног поступка акредитације, искажу своје (не)задовољство или предложе мере за побољшање рада АТС-а.

9. ЦИЉЕВИ АТС-а

- унапредити систем акредитације у Републици Србији, уз проширење области рада АТС-а у складу са потребама привреде, ТОУ и органа државне управе;
- спроводити додатне активности у циљу смањења негативних утицаја и изазова на рад АТС-а, ТОУ и система акредитације у целини проузрокованих појавом епидемије заразне болести COVID-19;
- задржати статус потписника споразума о признавању еквивалентности система акредитације (ЕА МЛА, ИЛАС МРА и ИАФ МЛА);
- потпуна примена система менаџмента АТС-а усаглашеног са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17011:2017 и других обавезујућих докумената међународних организација ЕА, ИЛАС и ИАФ, чија је примена обавезна у току 2021. године;
- унапредити процес оцењивања у циљу повећања његове ефикасности уз потпуну примену измењених докумената;
- сарадња са регулаторима и власницима шема оцењивања усаглашености;
- сарадња са акредитационим телима у складу са потписаним споразумима и учешћу у међународним пројектима;
- повећање компетентности запослених и оцењивача;

- повећање броја оцењивача и техничких eksperata кроз реализацију планираних обука;
- завршетак активности проширења области акредитације на област која је обухваћена Законом о медицинским средствима;
- завршетак активности проширења области акредитације на област оцењивања усаглашености квалификованих услуга од поверења као и послова везаних за примену Закона о заштити података о личности;
- потпуна примена документа EA-2/17 M, EA Document on Accreditation for Notification Purposes за потребе оцењивања;
- редефинисање процеса акредитације за послове акредитације узорковања као самосталне активности;
- унапређење успостављеног процеса акредитације сертификационих тела за сертификацију система менаџмента - медицинска средства (ISO 13485) и сертификационих тела за сертификацију у области информационих технологија (ISO/IEC 27001) узевши у обзир измену међународних обавезујућих докумената.